

Dňa 20. Októbra 2022 odštartovala prvá časť podujatia *Speak Up!* ktorá prebieha na stredných školách, formou diskusií s hosťami na rôzne témy pri príležitosti Európskeho roku mládeže.

Euroatlantické centrum, nezisková študentská organizácia, uskutočnilo v tento deň na Gymnázium Jozefa Cígera Hronského vo Vrútkach svoju prvú prednášku na tému: *Médiá v každodennom živote mladých ľudí*. Prednášajúcou bola pani Marie Stracenská, bývalá novinárka, lektorka na Sokratovom inštitúte.

Pani Stracenská začala svoju prednášku na gymnázium aktivitou, v ktorej si žiaci vytvorili svoj vlastný mediálny obsah. Každý ich krok v tvorbe obsahu im priniesol určitý počet bodov. Krok, ktorý mal za cieľ zaujať mal viac bodov ako ten, ktorý mal priniesť relevantný obsah s faktami a bez emócií. Táto aktivita žiakov naučila, že všetko je výsledkom ich rozhodnutí. Obsahom s faktami a odbornosťou zaujmú menej, ako keby ich obsah bol plný "pikošiek" a kontroverzie.

Následne pokračovala vysvetľovaním toho, aké existujú zdroje informácie. V tejto časti pani Stracenská viac priblížila žiakom čo sú tlačové agentúry, tlačové správy alebo televízna publicistika. Žiaci sa dozvedeli, že aj oni môžu byť zdrojom informácií pre médiá, a to prostredníctvom podnetov, ktoré môžu médiám zasielať. Žiaci naopak priblížili pani Stracenskej to, z akých zdrojov oni čerpajú informácie.

Ďalšia časť prednášky sa venovala tomu, ako Slováci pracujú s informáciami, ktoré im médiá sprostredkujú. Žiaci sa dozvedeli, že Slovenská republika patrí v rámci európskych krajín k tým najhorším v záujme o to, či sú správy pravdivé alebo nie. Podľa prieskumu think-tanku Globsec, až 53% ľudí na Slovensku má tendenciu veriť konšpiračným teóriám. Iní ľudia sa zase správam cielene vyhýbajú. Pani Stracenská ukázala príklady, kedy dezinformácie šíria aj verejní činitelia.

Hoci sú tieto zistenia znepokojujúce, pani Stracenská poskytla žiakom príčiny, prečo sa takéto situácie dejú. Keď čítame mediálny obsah, robíme množstvo chýb, ktorých následkom je zlé spracovanie informácií. Medzi tieto chyby zaraďujeme zovšeobecňovanie, vnímanie médií povrchne, dôvera klamlivému obsahu, pretože je to pohodlnejšie. V tejto súvislosti žiaci dostali za úlohu rozlíšiť, či obrázky, ktoré im sú prezentované, sú alebo nie sú pravdivé. Pani Stracenská následne uviedla ďalšie príklady, kedy sa z fotiek stali dezinformácie s úplne iným významom.

Prednášajúca žiakom zdôvodnila, čo robí hoax úspešným, ale hlavne poskytla rady, ako proti hoaxom a dezinformáciám môžu bojovať. Vyzdvihla, že je dôležité si informácie overovať a hľadať ich zdroje. Motto, ktorým by sa žiaci mali riadiť je: „*Ak niečo nevieme overiť, tak to nešírme.*“ Relevantné správy majú svoje charakteristické črty a existujú stránky, na ktorých sa dajú informácie rýchlo overiť. V tejto súvislosti pani Stracenská poskytla konkrétne odporúčania na ľudí, stránky alebo organizácie, ktoré sa venujú hoaxom a dezinformáciám.

Vo finálnej časti prednášky dostali žiaci rady, ako reagovať na dezinformácie. Nie je potrebné zosmiešňovať, treba byť v interakcii s inými ľuďmi trpezlivý a dôsledný, nemá zmysel bojovať vo vnútri dezinformačnej scény. Ak fakty nezaberajú, počúvajte sa a veľa vysvetľujte. Nápomocné v boji proti dezinformáciám môžu byť aj príbehy. Je potrebné dodávať zdroje, ale hlavne, ako povedala pani Stracenská: „*Nepresviedčajte presvedčených.*“

Euroatlantické centrum ďakuje pani Stracenskej za prijatie pozvania na prvú časť podujatia *Speak Up!*, za odovzdanie užitočných informácií, odpovedanie na podnetné otázky žiakov a za prednesenie odporúčaní a rád ako bojovať proti dezinformáciám.